

کتابچه آموزشی برای متخصصین رفتارگرایی که با افراد مبتلا به اوتیسم کار می‌کنند

تالیف:

جاناتان تارباکس

کورتنی تارباکس

مترجمان:

رحیم امینی

کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی

آیناز نجفی قره‌ورن

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی

حسن سلیم زاده قره قشلاقی

کارشناس ارشد روانشناسی بالینی

سحر سهرابی

کارشناسی رشد و پرورش کودکان گرایش استثنایی

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۸

سرشناسه	: تارباکس، جانانان Tarbox, Jonathan
عنوان و نام پدیدآور	: کتابچه آموزشی برای متخصصین رفتارگرایی که با افراد مبتلا به اوتیسم کار می‌کنند/ تالیف جانانان تارباکس، کورتنی تارباکس ؛ مترجمان رحیم امینی ... [و دیگران].
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۶ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۵۵۰-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Training manual for behavior technicians working with individuals with autism, c ۲۰۱۷.
یادداشت	: مترجمان رحیم امینی، نیاز نجفی‌فره ورن، حسن سلیم‌زاده‌فره‌فشلاقی، سحر سهرابی.
یادداشت	: کتاب حاضر با عنوان "راهنمای آموزش مداخلات رفتاری به کودکان دارای اتیسم(روش ABA)" توسط انتشارات تمدن علمی و نشر علم در سال ۱۳۹۷ منتشر شده است.
عنوان دیگر	: راهنمای آموزش مداخلات رفتاری به کودکان دارای اتیسم(روش ABA).
موضوع	: درخودماندگی -- درمان -- دستنامه‌ها -- Autism -- Treatment -- Handbooks, manuals, etc
موضوع	: رفتار درمانی -- دستنامه‌ها -- Behavior therapy -- Handbooks, manuals, etc
موضوع	: درخودماندگی -- درمان -- Autism -- Treatment
شناسه افزوده	: تارباکس، کورتنی Tarbox, Courtney
شناسه افزوده	: امینی، رحیم، ۱۳۷۲-، مترجم
رده بندی کنگره	: ۸۸۳R۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نشانی: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ و ۶۶۴۸۰۸۸۲

کتابچه آموزشی برای متخصصین رفتارگرایی که با کودکان مبتلا به اوتیسم کار می کنند

تالیف: جاناتان تارباکس - کورتنی تارباکس

مترجمان: رحیم امینی - آیناز نجفی قره‌ورن - حسن سلیم زاده قره قشلاقی -

سحر سهرابی

صفحه آرا: فاطمه حامدی

ناشر: انتشارات آوای نور

چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۵۵۰-۲

قیمت ۳۲۰۰۰ تومان

کلیه حقوق مادی و معنوی برای ناشر محفوظ است.

فهرست

۷	.....بیوگرافی
۹	.....سیاسگزاری
۱۱	.....فصل اول: مقدمه
۲۱	.....فصل دوم: اختلال طیف اوتیسم
۲۹	.....فصل سوم: سنجش و جمع آوری اطلاعات
۴۹	.....فصل چهارم: سنجش و ارزیابی
۶۳	.....فصل پنجم: کسب مهارت
۱۱۳	.....فصل ششم: کاهش رفتار
۱۳۵	.....فصل هفتم: مستندسازی و رفتار یا سلوک حرفه‌ای
۱۵۵	.....پیوست
۱۷۵	.....منابع

بیوگرافی

جاناتان تاربخس، دکترای افتخاری، مدیر برنامه کارشناسی ارشد برنامه تحلیل رفتار کاربردی در دانشگاه کالیفرنیا جنوبی و همچنین مدیر تحقیقات و مدیر کلینیک منطقه‌ای فرست استپ برای کودکان است. ایشان سردبیر مجله "تحلیل رفتار در عمل" است و عضو هیات تحریریه پنج نشریه علمی عمدتاً مرتبط با اوتیسم و تحلیل رفتاری هستند. ایشان دو کتاب در زمینه درمان اوتیسم منتشر کرده‌اند و همچنین بیش از ۷۰ مقاله و فصل در نشریات علمی منتشر کرده‌اند. تحقیقات او بر مداخلات رفتاری جهت آموزش مهارت‌های پیچیده به افراد مبتلا به اوتیسم تمرکز دارند. ایشان سخنرانی‌های زیادی در کنفرانس‌های جهانی اوتیسم و ABA داشته‌اند و مهمان همیشگی رادیو و تلویزیون هستند.

کورتنی تاربخس، کارشناس ارشد BCBA، مدیر کلینیک منطقه‌ای فرست استپ برای کودکان است، همچنین ارائه‌کننده خدمات ABA است که مداخله جامع را برای کودکان طیف اوتیسم ارائه می‌کند. کار اولیه او در زمینه ناتوانی‌های رشدی شامل کار در مجموعه‌های درمانی، اقامتی و آموزشی، با افراد مبتلا به انواع اختلالات رشدی و از دامنه سنی کودکی تا نوجوانی می‌باشد. ایشان از سال ۲۰۰۹ در فرست استپ کار می‌کنند و مسئول طراحی و نظارت طرح‌های درمان انفرادی که برای منحصراً برای هر کودک طراحی می‌شوند، هستند، همچنین بر خدماتی متخصصین رفتاری ارائه می‌کنند نظارت می‌کنند تا اطمینان حاصل شود که افراد شایسته و متعهدی دارند مداخله‌ای ارائه می‌کنند که منجر به پیشرفت معنادار کودکانی می‌شود که با آن‌ها کار می‌کنند. ایشان به طور فعال در تحقیقات ارزیابی درمان شرکت کرده و در مجلات منتشر کرده‌اند. ایشان سخنران منظم کنفرانس‌های اوتیسم و ABA هستند و همایش‌هایی با هدف برطرف کردن تصورات غلط رایج در مورد مداخله ABA برای کودکان مبتلا به اوتیسم را برای والدین و عموم مردم ارائه می‌کنند.

سپاسگزاری

مایلیم از دکتر شاون کویگلی، تیا دیویس و دیمتریا کونتراس به خاطر نقش آنها در بازبینی محتوای این کتاب، و همچنین اشتراک گذاری سخاوتمندانه منابع آموزشی متخصصین رفتاری که آنها بوجود آورده‌اند، تشکر کنیم. از تایرا برمودز بخاطر بازبینی و راهنمایی متفکرانه او در مورد نسخه‌های اولیه تشکر می‌کنیم. از دکتر جنیفر هریس و لیزا ستودارد، برای به اشتراک گذاری منابع بالینی مورد استفاده در این کتاب و راه‌اندازی موسسه فوق‌العاده فرست ستپ FirstSteps برای کودکان، که مشوق پیشرفت تحلیل-گران رفتاری است، تشکر می‌کنیم. از ویراستاران الزویر امیلی اکل و باربارا مکینستر برای راهنمایی‌هایشان در مورد این کتاب و کتاب‌های دیگری که با هم‌کار کرده‌ایم، تشکر می‌کنیم. به ویژه می‌خواهیم از مادران‌مان، تی کارول ادن و ملودی ریگز برای خواندن پیش‌نویس اولیه تشکر کنیم. می‌خواهیم از جیمی نیکول و بقیه عکاسان فوق‌العاده در موسسه اینسپایرد سپکتروم برای تصویر کاور زیبای کتاب تشکر کنیم. فداکاری آنها برای مستندسازی زیبایی موجود در تجربیات روزمره کودکان مبتلا به اوتیسم و خانواده‌هایشان واقعا الهام بخش است. برای یادگیری بیشتر، از سایت www.spectruminspired.org بازدید کنید.

ما این کتاب را به نسل‌های فعلی و آینده متخصصین رفتاری تقدیم می‌کنیم که تصمیم می‌گیرند زندگی‌شان را صرف کمک به خانواده‌هایی بکنند که تحت تاثیر اوتیسم هستند. فداکاری شما بیشتر از آنچه که تصور می‌کنید اهمیت دارد.

فصل اول

مقدمه

تحلیل کاربردی رفتار (ABA) علمی است که از اصول یادگیری و انگیزشی استفاده می‌کند که ناشی از دهه‌ها تحقیق علمی برای حل مشکلات رفتاری است که برای جامعه مهم هستند. برای حل مشکلات مهم، به چندین سطح از متخصصین نیاز است. خدمات ABA در حالت کلی توسط کارشناسان ارشد (BCBA®) یا دکترهای تحلیل‌گر رفتار تأیید شده PhD (BCBA-D®) نظارت می‌شوند، حتی ممکن است توسط یک کارشناس متخصص سطح متوسط (BCaBA®) مورد نظارت قرار گیرند و مستقیماً توسط متخصصین رفتاری آموزش‌دیده (RBTa) اجرا می‌شوند. متخصصین رفتاری کسانی هستند که به طور مستقیم با فراگیران کار می‌کنند و رفتار آنها به طور مستقیم پیامدهای مراجعین را تحت تاثیر قرار می‌دهد. بنابراین، وقتی در آینده به‌عنوان متخصص رفتاری کار می‌کنید، در خط مقدم خواهید بود. شغل متخصص رفتاری خیلی مهم است و مسئولیت بالایی دارد اما منافع آن نیز قابل توجه است. در واقع، شغل شما تفاوت معنی‌داری در زندگی روزانه افراد بوجود می‌آورد.

هدف ما از نوشتن این دستورالعمل ارائه کردن نوشته‌ای است که به‌عنوان بخشی از برنامه آموزش ۴۰ ساعته که اساس لیست وظایف متخصص رفتاری آموزش‌دیده (BBT) می‌باشد (هیئت تایید تحلیل‌گر رفتاری، ۲۰۱۳) مورد استفاده قرار گیرد و طوری طراحی شده که ملزومات آموزش برای دریافت گواهینامه RBT را برآورده کند. شما باید لیست وظایف را چاپ کنید و در حالی که این کتاب را می‌خوانید و آموزش می‌بینید، مرتباً به آن مراجعه کنید. مهم است به یاد داشته باشید که این کتاب و هر برنامه آموزش دیگری که از این کتاب به صورت بخشی از آن استفاده می‌شود، مستقل از هیئت تایید تحلیل‌گر رفتاری است و به هیچ وجه به هیئت مربوط نیستند یا مورد تایید آن نیستند.

۱-۱- ساختار کتاب

این کتاب ۷ فصل دارد. شما در حال خواندن فصل اول هستید و امیدواریم توجه شما را جلب کرده باشیم. فصل ۲: اختلال طیف اوتیسم، اطلاعات مقدماتی درباره اوتیسم و ABA و مروری کلی در مورد درمان ABA برای اوتیسم ارائه می‌دهد. فصل ۳: سنجش و جمع‌آوری اطلاعات، تعدادی از روش‌های جمع‌آوری اطلاعات برای سنجش رفتار را به شما آموزش می‌دهد. فصل ۴: ارزیابی، نحوه‌ای که در ارزیابی رفتار به سوپروایزرتان کمک می‌کنید را به شما آموزش می‌دهد. فصل ۵: کسب مهارت، طولانی‌ترین و مهم‌ترین فصل این کتابچه است زیرا نحوه آموزش مهارت‌های جدید به افراد دارای اختلال طیف اوتیسم (ASD) را به شما می‌آموزد. فصل ۶: کاهش رفتار، نحوه‌ی کاهش رفتارهای چالش‌برانگیز را به شما آموزش می‌دهد. فصل ۷، مستندکردن و رفتار حرفه‌ای، فصل آخر، مسایل حرفه‌ای را در بردارد، که در اعمال روزانه شما به عنوان یک متخصص رفتاری مهم هستند.

در این کتابچه آموزشی قصد داریم به شما آموزش دهیم به زبان‌های کمی متفاوت صحبت کنید. اولاً، قصد داریم معانی ماورای مفاهیمی را به شما آموزش دهیم که برای عمل کردن به عنوان متخصص رفتاری عالی و گذراندن امتحان RBT به یادگیری آنها نیاز دارید. ثانیاً، تعاریف تخصصی آن اصطلاحات را به شما آموزش می‌دهیم. نهایتاً، نحوه توصیف و توضیح آن اصطلاحات را برای مخاطبان غیرمتخصص را به شما آموزش می‌دهیم. متوجه خواهید شد که ما از زبان بسیار ساده‌ای استفاده می‌کنیم و گرایشی برای تخصصی و اندیشمندانه جلوه کردن نداریم. برای مثال، اغلب مواردی مثل این را می‌نویسیم " بجای اینکه بنویسیم واکنش نشان بده نوشتیم رفتار را انجام بده..." یا "... بجای درگیر شدن در رفتار قشقرقی یا انجام رفتارهای قشقرقی از قشقرق کردن استفاده کردیم". ما عمداً این زبان را انتخاب کردیم زیرا هدف این کتاب آموزش معانی ماورای اصول و فرآیندهای تحلیل رفتاری است، نه آموزش زبان تخصصی و علمی بی‌عیب و نقص. دلیل و هدفی برای زبان تخصصی دقیق وجود دارد و ما کتابها و مقالات دیگری را منتشر کرده‌ایم که منابع خوبی برای آموزش چنین زبانی هستند. بعد از اینکه شما گواهینامه RBT تان را دریافت کردید و برای آموزش‌های بیشتر آماده شدید، شما را تشویق می‌کنیم کتاب تحلیل رفتار کاربردی (کوپر، ۲۰۰۷) و مداخله اولیه برای

اختلالات طیف اوتیسم: تحقیق، سیاست‌گذاری و اجرا (تارباکس، دیکسون، استارمی و ماتسون، ۲۰۱۴) را مطالعه کنید. در حال حاضر، شما را دعوت می‌کنیم زیاد دربارهٔ باهوش به نظر رسیدن نگران نباشید و فقط بر یادگیری معانی ماورای اصول و فرآیندهای جدیدی تمرکز کنید که قرار است در مورد آنها آموزش ببینید. همچنین، در کل کتاب عمداً منابع مقالات پژوهشی را جا انداختیم. اگر علاقه‌مندید دو کتابی که ذکر شدند دارای هزاران منابع عملی‌اند و آوردن آنها در این کتاب صرفاً باعث می‌شود کمتر خواننده شوند.

۲-۱- یادداشت مختصری در مورد مطالعه این کتاب

بسیاری از تحقیقات نشان داده‌اند مردم زمانی بهتر یاد می‌گیرند که نمونه‌های متفاوت زیادی را در مورد یک مفهوم بیاموزند. این نوع مفهوم‌بندی آموزش مثال چندگانه نام دارد (بخش تعمیم‌پذیری در فصل کسب مهارت را مشاهده کنید) و به خوبی برای آموزش فراگیران ASD عمل می‌کند همان‌طور که برای آموزش کارکنان بزرگسالی مثل شما موثر می‌باشد. این کتاب عمداً به شیوه‌ای نوشته شده است که اصطلاحات، تعاریف آنها و نمونه‌های چندگانه‌ای برای روشن ساختن آن مفهوم را به شما ارائه می‌دهد. برای موثرتر کردن تجربه یادگیری، باید سعی کنید برای هر اصطلاح جدید در این کتاب حداقل سه مثال جدید را بوجود آورید. اگر فراگیران دیگری نیز همراه شما آموزش می‌بینند، توصیه می‌کنیم گروه‌های مطالعه را شکل دهید و از یکدیگر امتحان بگیرید. اما مهم‌تر از به خاطر سپاری اصطلاحات، باید توانایی‌تان برای ایجاد مثال‌های جدید را امتحان کنید. وقتی که بتوانید به راحتی نمونه‌های جدیدی را بوجود آورید درخواهید یافت که بر مفهومی مسلط شده‌اید. می‌توانید از الان به بعد این فرآیند را با مفاهیم باقیمانده در این فصل انجام دهید.

۳-۱ - ۷ بعد ABA

سه تا از موسس‌های ABA به نام‌های بایر، ولف و رایزلی در سال ۱۹۶۸ مقاله مباحثه‌ای را منتشر کردند که در آن ۷ بعدی که حوزه‌ی ABA را مشخص می‌کردند را تعریف و